

מניין שהיא פטורה מן המעשרות? – רבי יונתן בריה דרבי יצחק בר אחא שמע לה מן הדא: אין מעברין את השנה לא בשביעית ולא במוצאי שביעית, ואם עיברה – הרי זו מעוברת. וחודש אחד שהוא מוסף – לא פטור ממעשרות הוא?!

עד כדון שביעית; מוצאי שביעית? – אמר רבי אבון: שלא לרבות באיסור חדש.

רבי זעורה בשם רבי אבהו: הדא דאת אמר – עד שלא התיר רבי להביא ירק

אור לישירים

ובמוצאי שביעית, דנים בעניין זה, ואחר כך חוזרים לדון בעניין הפקר בית דין.

ושואלים: **עד כדון שביעית** – עד עכשיו למדנו את הטעם שאין מעברים את השנה בשביעית (ואף על פי שלא אמרו את הטעם, מכל מקום הוא ברור, שאין מעברים את השנה בשביעית, כדי שלא לרבות באיסורי שביעית (שלא להוסיף על הזמן שאסור באיסורי שביעית, כמו איסור חרישה ואיסור זריעה)); אבל **מוצאי שביעית** (במסירה שלפנינו נוסף בין השורות על ידי מגיה: 'מאי, כמו שהוא בדפוס ונציה הבבלי, והיא תוספת על דרך הבבלי, בעוד הירושלמי מוותר על מילת השאלה ומסתפק בנעימת הקול של השאלה. וב"שרידי הירושלמי" ובמקבילה נוסף: 'מניין?') – מה הטעם שאין מעברים את השנה במוצאי שביעית?

ומשיבים: **אמר רבי אבון** (מגדולי אמוראי ארץ ישראל בדור החמישי): **שלא לרבות באיסור חדש** – אין מעברים את השנה במוצאי שביעית, כדי שלא להוסיף על הזמן שאסור באיסור "חדש" (איסור לאכול מתבואה חדשה לפני שקרב העומר בשישה עשר בניסן), שכשמוסיפים חודש לשנה ועושים שני אדרים, נדחה זמן הקרבת העומר שהוא בניסן שלאחר אדר, ואסורים לאכול מהתבואה החדשה חודש נוסף, ואם יעברו את השנה במוצאי שביעית, יש לחשוש שמא עד שיקרב העומר לא תהיה להם תבואה לאכול, שהרי בשנה השביעית היו אסורים לזרוע תבואה, ועד שיקרב העומר במוצאי שביעית אינם מותרים לאכול אלא מהתבואה הישנה של השנה השישית.

ומציעים פרשנות מצמצמת: **רבי זעורה** (רבי זירא, מגדולי אמוראי ארץ ישראל בדור השלישי) אמר **בשם רבי אבהו** (אמורא ארץ ישראל בדור השלישי): **הדא דאת אמר** (במקבילה: 'הדא דת(י)מר') – זאת (דבר זה) שאתה אומר (שאינ מעברים את השנה בשביעית), – **עד שלא התיר רבי** (רבי יהודה הנשיא, תנא בדור החמישי) **להביא ירק מחוצה לארץ לארץ** – קודם שהתיר רבי להביא ירקות (וכן קטנית ותבואה) מחוץ לארץ לארץ

רכוש זה לאחרים (אחרונים).

ראשונים (שו"ת רשב"א, "נימוקי יוסף") כתבו, שכוח זה שביד בית דין להפקיר ממון של אדם הוא מן התורה.

ושואלים: **מניין שהיא פטורה** (במקבילה: 'שהוא פטור') **מן המעשרות?** – מניין שהפקר בית דין פטור מן המעשרות? (מניין למדים שיש כוח ביד בית דין לפטור מן המעשרות את מה שהפקירו, והזוכה במה שהפקירו בית דין פטור מן המעשרות, כזוכה בהפקר שהפקירו הבעלים שפטור מן המעשרות?)

ומשיבים (בהצעת מקור): **רבי יונתן בריה דרבי – בנו של רבי יצחק בר אחא** (אמורא זה נזכר רק כאן ובמקבילה, ואין לקבוע זמנו ומקומו) **שמע לה מן הדא** – שומע (לומד) אותה (את ההלכה שהזוכה במה שהפקירו בית דין פטור מן המעשרות) מזאת (מהברייתא הזאת): **אין מעברין את השנה** – אין בית דין רשאים לקבוע את השנה מעוברת (שנה בת שלושה עשר חודשים), **לא בשביעית ולא במוצאי שביעית** – לא בשנת השמיטה ולא בשנה שאחרי שנת השמיטה, **ואם עיברה** – אבל אם עיברו בית דין את השנה בשביעית או במוצאי שביעית, – **הרי זו מעוברת** (עד כאן הברייתא). ויש לדקדק (במה שאמרו, שאם עיברו בית דין את השנה בשביעית – הרי זו מעוברת): **וחודש אחד שהוא מוסף** – **לא פטור ממעשרות** (במסירה שלפנינו נכתב: 'מעשרות', וכן הוא ב"שרידי הירושלמי". ומגיה הגיה: 'ממעשרות', כמו שהוא בנוסח הבבלי של מסכת שקלים וגם במקבילה) **הוא?!** – וכי אותו החודש שהוסיפו בית דין לשנה השביעית, כשעיברו את השנה בשביעית, אין הוא פטור ממעשרות?! והרי אותו החודש פטור הוא ממעשרות, כדין השנה השביעית, שהיא פטורה ממעשרות, משום שפירות שביעית הם הפקר! מזה יש ללמוד שיש כוח ביד בית דין לפטור מן המעשרות את מה שהפקירו, והזוכה במה שהפקירו בית דין פטור מן המעשרות.

כיוון שהביאו ברייתא בעניין עיבור השנה בשביעית